



Met de geschiedenis die wij hebben gelezen, zijn wij beland in een van de meest belangrijke momenten van Israëls geschiedenis. Je zou dit moment met een huwelijksluiting kunnen vergelijken: God staat op het punt om officieel Zijn onvoorwaardelijke liefde tot Israël uit te spreken. Die liefde had God al meerdere malen uitgesproken. Tot Abraham. Tot Mozes, toen Mozes werd geroepen bij de brandende doornstruik. Maar nu zal God officieel Zijn liefde uitspreken. Mozes is op de berg om Gods wetten te ontvangen, die tien geboden die beginnen met de woorden: 'Ik ben de Heere, uw God'. Ik ben van jullie! En jullie zijn van Mij! ... Maar vlak voordat deze officiële liefdesverklaring zal plaatsvinden, vlak voor deze wettelijke huwelijksvoltrekking... gaat het volk Israël vreemd. Onderaan de berg waar God met Mozes spreekt, onderaan de berg danst het volk om een gouden kalf en zingt zij: 'dit is jullie god, die jullie uit Egypte heeft bevrijd!' ... Wat een vreselijk moment! Wat een prachtige gebeurtenis had moeten zijn... waar de vreugde en de blijdschap van af zou spatten... het is geworden tot een zwarte bladzijde... Het was volledig kapot gegaan. Want de bruid is op het laatste moment vreemd gegaan..., terwijl de bruidegom druk bezig was met alle voorbereidingen... Kunt u er iets van proeven wat dit voor God zou hebben betekend? Wij horen dan ook dat God niet meer verder wil met dit volk. Hij heeft het uit Egypte gered. Hij heeft het door de Rode Zee geleid. Hij heeft er alles voor gedaan en er alles voor willen verdragen, maar nu, nee... nu is het over. 'Laat Mij begaan, zodat Mijn toorn tegen hen ontbrandt en Ik hen vernietig', zo spreekt God tot Mozes.

En wat er dan gebeurt..., dat is heel bijzonder, maar ook heel complex als je het allemaal leest. Eerst lezen wij dat Mozes voor het volk gaat pleiten, gaat bidden tot God. Prachtig! En God krijgt berouw over Zijn wraakplannen. Maar vervolgens kan je lezen – dat stukje hebben wij overgeslagen – dat God toch een grote straf over het volk uitroept. Degenen die voor dat gouden kalf hebben gedanst, worden echt gestraft. Daarna lezen wij dat Mozes weer voor het volk bidt en smeekt. 'Laat mij dan uit Uw boek worden geschrapt!', zegt Mozes. En daarna lezen wij dat God bij Zijn standpunt blijft: 'niet jij, maar de zondaars moeten worden gestraft, Mozes! Maar toch gaat God ook weer met het volk verder, toch zal God weer met het volk verder trekken naar het

Beloofde Land... Het lijkt allemaal wat door elkaar te gaan: Mozes bidt en God heeft berouw, God straft toch wel, maar gaat toch ook weer met het volk Israël verder. Het lijkt allemaal wat door elkaar te gaan, maar ik moest eigenlijk denken aan hoe het er normaal gesproken in diepe relatieconflicten aan toegaat: dan loopt toch inderdaad alles door elkaar? Een woede-uitbarsting vindt soms plaats. Vervolgens wordt er weer op teruggekomen en vindt er herstel plaats. Maar toch blijft het pijn doen en kan men eigenlijk toch niet zomaar weer verder. En vervolgens besluit men soms, ondanks alle lastige gevoelens, toch *wel* weer verder te gaan. Alles loopt door elkaar en veel hobbels moeten worden genomen. ... Nu, we moeten Gods woorden en daden natuurlijk niet al teveel psychologisch gaan verklaren, maar wat moet er veel in Gods hart moet zijn omgegaan! Hoe diep moet die breuklijn zijn geweest...

Midden in het prachtige hoofdstuk over de verbondssluiting tussen God en zijn volk Israël staat deze zwarte geschiedenis van Israëls ontrouw. De verbondssluiting tussen God en Israël, dat is het begin van Israëls geschiedenis. Dat is de basis. Hier mocht men steeds weer naar terugrijpen: God heeft ons gekozen en wil voor altijd Zijn liefde met ons delen! Maar steeds wanneer men terugrijpt naar dit begin, naar de basis van Israëls bestaan, dan zal men ook steeds opnieuw beseffen dat het echt pure genade is dat God met het volk wilde doorgaan. Eigenlijk kon het menselijk gezien niet: hoe kon God nog met dit volk verder? Hoe kon men samen verder, als er in de basis al zo'n diepe breuk in het samenleven was gekomen...? *God wilde verder. God wilde toch verder. Gods genade was blijkbaar nog dieper dan de breuk die er was gekomen.* Midden in het prachtige hoofdstuk over de verbondssluiting tussen God en zijn volk Israël staat deze zwarte geschiedenis van Israëls ontrouw. Steeds als Israël terugkeek op haar oorsprong, als zij weer terugging naar waar het was begonnen..., dan werd zij geconfronteerd met haar eigen schuld en falen..., maar: *ook Gods wonderlijke liefde die nog dieper ging.*

En dat is precies de beweging waarin het Avondmaal u en mij wil meenemen: het Avondmaal laat ons ook terugkijken naar hoe het is begonnen. Het Avondmaal neemt ons terug naar het begin, de basis, van ons geloof, het neemt ons mee naar het kruis. Teruggaan naar het begin doet pijn: je wordt weer herinnerd aan je tekortkomingen, aan je falen, aan je zonden. Dat beeld van die afgoden komt weer voor ogen. Dat moment waarop jezelf voor een gouden kalf danste. Die momenten in de afgelopen week waarop er andere dingen of mensen in je leven waren die op dat moment belangrijker waren dan God en God buitenbeeld was. Nee, het is niet erg dat je helemaal voor je partner, of voor je kinderen ging. Het is niet erg dat je vol overgave je op je werk of andere taken hebt gestort, of dat je hobby behoorlijk groot is

geworden... maar terugkijkend met Israël moeten u en ik eerlijk bekennen dat het God-op-de-eerste-plaats-zetten ons bepaald niet gemakkelijk afgaat. Dat onze liefde zo snel vervluchtigt..., dat onze aandacht en concentratie op God soms zo snel afdwaalt... Waar is in de afgelopen week mijn liefde, mijn tijd, mijn verlangen naar uitgegaan? Israël kijkt terug naar haar oorsprong... en wij kijken mee, wij kijken naar het kruis... en steeds weer word je dan met jezelf geconfronteerd, hoe pijnlijk dat ook is... maar wat is het ook mooi, wonderlijk mooi om te horen dat God *toch* met ons verder wil... dat Gods genade *toch* groter en dieper is dan de breuklijn die er is gekomen. *Er kan dus zoveel kapot zijn gegaan, er kan zoveel teleurstellend anders zijn gegaan dan het had moeten, en toch... toch is er die genade van God waardoor Hij echt met u en jou verder wil.*

U en ik moeten vanaf vandaag nooit vergeten dat wij leven van genade. Dat het alleen die genade van God is waardoor wij leven en geloven en bij de Heere mogen horen. Onze redding, onze zekerheid hangt wat dat betreft aan een zijden draadje. Maar u en ik moeten ook nooit vergeten hoe bijzonder groot en sterk die genade van God is.

Die genade van God werd alleen niet zomaar over het volk Israël uitgesproken. Zo eenvoudig ging dat niet. In het drama bij de berg Sinaï zien wij dan ook Mozes naar voren komen. En Mozes gaat tussen beide partijen, tussen het volk Israël en God instaan. Als middelaar, als een bemiddelaar staat hij tussen beide partijen in. Mozes vertelt aan het volk dat zij het echt totaal kapot hebben gemaakt – 'Jullie hebben een grote zonde begaan! (vers 30)'- maar Mozes gaat vervolgens voor het volk bij God smeken, onderhandelen, bidden. ...Mozes had het ook anders kunnen doen, want God was – menselijk gesproken – helemaal klaar met dat volk Israël, nou, ik kan mij voorstellen dat Mozes dat ook zo heeft ervaren. Wat heeft hij ook steeds weer geduld moeten opbrengen voor het volk, wat heeft hij als leider toch veel moeten incasseren. Steeds maar weer het volk bemoedigen, versterken, vermanen en verder leiden... Maar Mozes gaat toch voor het volk pleiten. Voor hen tot God smeken. Waarom...? Je kunt het ontdekken in die laatste woorden die Mozes spreekt (vers 32): 'Of U toch hun zonde wilde vergeven! Maar indien niet, schrap mij alstublieft uit Uw boek dat U geschreven heeft!' Mozes roept: als U dit volk ombrengt, breng mij dan ook maar om! Als U dit volk niet wilt vergeven en in de steek zal laten... vergeet mijn naam dan ook maar... schrap mijn naam dan ook maar uit het levensboek. Mozes *wil* niet zonder het volk! Waarom niet? Ik denk dat Mozes er diep van doordrongen was dat hij een was met dit volk. God stelde voor om het volk te vernietigen en met Mozes alleen verder te gaan, maar dat kon volgens Mozes niet. Nee, *hij was deel van dit volk*. Dit volk, dat was zijn identiteit. Hij hoorde bij hen en zij bij hem. Als zij niet verder mochten gaan..., dan wilde hij ook niet verder.

In dat gedurfde, indringende gebed, zie ik al een klein beetje de Heere Jezus, die straks op dezelfde manier voor Zijn volgelingen zal gaan bidden. Wij horen Jezus in de nacht van Zijn gevangenneming bidden, vlak voordat Hij zal gaan sterven – het staat in Johannes 17 – '*Ik bid voor hen. Ik bid... voor hen die U mij gegeven hebt, want zij zijn van U. ... Heilige Vader, bewaar hen die U Mij gegeven hebt in Uw Naam...*' Mooi hè? Jezus bidt voor Zijn leerlingen. Voor die Petrus die straks zal zeggen dat hij op geen enkele manier bij Jezus hoort. Voor die andere leerlingen die Hem zo vaak niet begrepen en straks uit angst zullen wegvlugten en Jezus in de steek laten. Jezus bidt voor die toekomstige volgelingen, voor die kerk die straks zoveel domme dingen gaat doen en zoveel scheuringen zal laten zien. Jezus bidt. Waarom? Omdat Hij Zich – precies zoals Mozes – een wist met Zijn volk. Zij hoorden bij Hem en Hij bij hen. Zonder hen wilde Hij niet verder. Hij had er Zijn leven voor over. 'Wis Mij dan maar uit Uw boek.'

Bij Mozes ging het anders dan bij Jezus. Mozes zei: 'als U met hen niet verder gaat, dan moet U met mij ook niet verder gaan. Dan moet U mij ook maar laten sterven.' Jezus zei niet 'dan moet U Mij ook maar laten sterven'. Jezus' gebed ging nog dieper: laat Mij maar sterven..., *als U maar met hen verder wilt gaan*. Laat hun namen in het levensboek staan en wis Mijn Naam daarvoor in de plaats maar uit. Jezus' eenheid met Zijn volk ging nog dieper en getuigde van nog meer opoffering. Jezus is *de* Middelaar gebleken tussen God en mensen. Welk een vriend is onze Jezus, Die in onze plaats wil staan.

Met dit Bijbelgedeelte zijn wij getuige van die diepe, haast ondraaglijke spanning die er in Gods Wezen moet zijn geweest: dat diepe gekrenkt zijn, die woede, dat verdriet en die pijn! Maar anderzijds: het niet willen loslaten van Zijn volk, die liefde, die *liefde* die op het gebed van Mozes toch sterker bleek te zijn. ... In die spanning mogen wij Avondmaalvieren. Laten wij die spanning niet proberen op te heffen. Laten wij niet naar een kant overhellen, bijvoorbeeld door alleen maar naar onze zonde en ons falen staren, of bijvoorbeeld alleen maar over Jezus' liefde te spreken. Nee, met het Avondmaal gaan wij terug naar het begin en ontdekken wij die geweldige spanning die er in Gods Wezen moet zijn geweest: Zijn toorn en liefde, Zijn verdriet en Zijn verlangen. Midden in die geweldige spanning is Jezus gaan staan. Hij is onze Middelaar. Onze Voorbidder. Hij heeft voor ons gepleit. En... niet zonder resultaat. Want vanmorgen mogen wij eten en drinken en horen dat het – ondanks alles wat er mis is gegaan en aan kan mankeren – dat het volbracht is. Dat het goed is. Kom daarom straks, want Jezus zegt dat alle dingen gereed zijn.